

سرمایه گذاری برای تولید

بسمه تعالی

جناب آقای مهندس رحمانی

مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی وزارت متبوع

موضوع: درخواست گزارش احداث محور هرات - سیرجان

با سلام و احترام

بازگشت به نامه شماره ۹۷۲۷۳/۸۱۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۱۸ در خصوص احداث محور هرات - سیرجان به پیوست گزارش مذکور جهت استحضار و دستور طرح در کارگروه ارزیابی و تصویب طرحهای توجیهی ایفاد می گردد.

احسان خواجه رضایی

مدیر کل
از طرف
معاون مدیرکل و مساعده

رونوشت:

جناب آقای دکتر یوسف نژاد-معاون محترم حقوقی، امور مجلس، هماهنگی استانها جهت استحضار

جناب آقای صباغیان-نماینده محترم مردم شریف شهرستانهای مهریز، ابرکوه، بافق، بهاباد، خاتم و مروست در مجلس شورای اسلامی-جهت استحضار

محمدرضا صباغیان

نماینده مردم شریف شهرستان های
مهریز، ابرکوه، بافق، بهاباد، خاتم و مروست

بیت‌سالی

شماره: ۴۱۰۰۸۶۴

تاریخ: ۱۴۰۴/۰۶/۰۹

پیوست: دارد

سرکار خانم صادق مالواجرد

وزیر محترم راه و شهرسازی

موضوع: تصویب پروژه احداث محور هرات - سیرجان در کارگروه ارزیابی و تصویب طرح‌های توجیهی

با سلام و احترام

پیرو نامه شماره ۱۴۰۳۰۹۰۵۳۴ مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۰۵ در خصوص تصویب پروژه احداث محور هرات - سیرجان در کارگروه ارزیابی و تصویب طرح‌های توجیهی متضمن به دستور سرکارعالی در هامش نامه (تصویر پیوست) خواهشمند است دستور فرمایید نسبت به اعلام نتیجه اقدام نمایند.

محمدرضا صباغیان
جایز

وزارت راه و شهرسازی

شماره: ۹۶۷۸۴-۱/۱
۱۴۰۴/۰۶/۱۲

ورود به حوزه وزارتی

تهران: بهارستان مجلس شورای اسلامی، دفتر نمایندگان	تلفن: ۰۲۱۳۳۱۳۶۴۸۵	نماینده: ۰۲۱۳۳۵۰۲۱۲۷	وبسایت: m-sabaghian.ir
مهریز: شهرک رجایی، خ. سعدی، خ. رسالت، پلاک ۷	تلفن: ۰۲۲۵۳۱۲۳۷	ابرقوه: میدان امام حسین (ع)، شورای شهر	تلفن: ۰۲۲۸۲۲۵۳۲
بافق: میدان ولی عصر (عج)، جنب بنیاد شهید	تلفن: ۰۲۲۴۲۷۷۷۱	بهاباد: میدان جانباز، جنب جهاد کشاورزی	تلفن: ۰۲۲۴۷۲۵۲۰
مروست: میدان آزادی، جنب بازار، ک. شمس عبدال...	تلفن: ۰۲۲۵۸۲۷۲۲	خاتم: هرات، بلوار ادگان، جنب دانشکده کشاورزی	تلفن: ۰۲۲۵۷۱۱۵۶

وزارت راه و شهرسازی
اداره کل راه و شهرسازی استان یزد

گزارش احداث محور هرات - سیرجان

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۱
۱- بیان شفاف مسأله و ضرورت اجرای طرح.....	۱
۲- سوابق مطالعاتی محور.....	۲
۳- وضعیت اعتباری محور در بودجه طرح های ملی و استانی.....	۳
۴- مشخصات هندسی، توپوگرافی، هیدرولوژی و زمین شناسی محور.....	۳
۵- کروکی محور در شبکه حمل و نقل.....	۴
۶- ترافیک.....	۵
۷- اولویت طرح در شبکه حمل و نقل استانی و ملی.....	۵
۸- ابنیه فنی مورد نیاز جهت اجرای طرح.....	۶
۹- برآورد هزینه اجرای طرح.....	۶
۱۰- نتیجه گیری.....	۶

بسمه تعالی

مقدمه

با وجود شبکه گسترده راه‌های زمینی موجود در کشور و بر اساس نیازهای بلندمدت کشور جهت رسیدن به مرزهای توسعه یافتگی نیاز مبرمی به تداوم بهسازی راه‌های موجود و احداث راه‌های جدید ضروری به نظر می‌رسد. در نتیجه لازمست با توجه به اولویت‌بندی‌های اساسی و کارشناسی، اقدام جهت تکمیل شبکه راه‌های اصلی کشور صورت گرفته و حرکتی جدی به سمت بهینه نمودن دسترسی‌ها و فواصل حمل در کل کشور انجام شود. در این راستا بررسی و بهسازی و احداث راه‌های ارتباطی شهرستان خاتم از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد. در ادامه گزارشی کوتاه در خصوص احداث محور هرات - سیرجان بیان شده است.

۱- بیان شفاف مسأله و ضرورت اجرای طرح

شهر هرات در جنوب شهرستان مهریز، در مجاورت جاده هرات- شهربابک و در حاشیه کویر مرکزی ایران و در ارتفاع ۱۶۰۰ متری از سطح دریا قرار دارد. اراضی شرق آن صاف و هموار است و از سوی غرب به کوهپایه و ارتفاعات سرچهان منتهی می‌شود. این شهر دارای آب و هوای گرم و خشک است. شهرستان خاتم دارای دو بخش مرکزی، و چاهک و دارای سه دهستان است و جمعیت آن براساس سرشماری سال ۱۳۹۵ برابر با ۲۱۴۰۸ نفر بوده است. هرات شهری دارای پیشینه‌ای چند هزار ساله است و اولین شهرستان قطب کشاورزی و دامپروری استان یزد محسوب می‌شود.

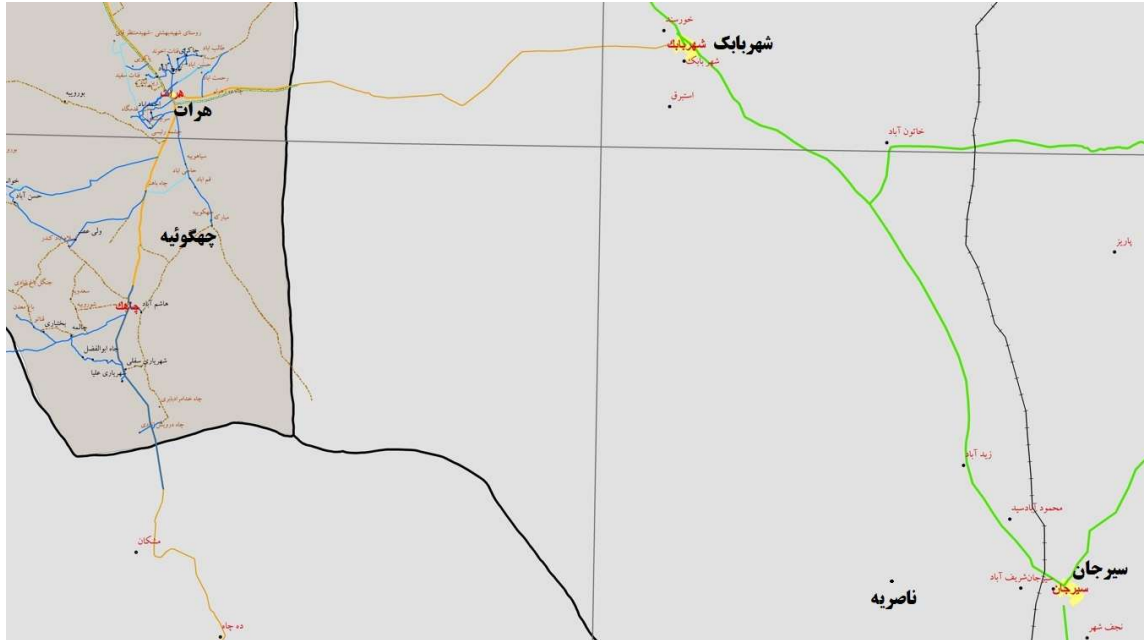
این منطقه به لحاظ موقعیت جغرافیایی خود و همجواری با استان‌های فارس و کرمان از نظر قومی و فرهنگی دارای ویژگی‌های ویژه خود می‌باشد. این منطقه مابین استان‌های فارس، کرمان و یزد قرار گرفته که این منطقه همان آراتا (هرات) یعنی مرکز آریاییان می‌باشد. این موقعیت ویژه باعث مهاجرپذیری و رشد فرهنگ‌های گوناگون در این منطقه شده‌است. به گونه‌ای که امروزه در این شهرستان آمیزه‌ای از فرهنگ مردم فارس، کرمان و یزد مشاهده می‌شود؛ برای مثال لهجه تکلم مردم ترکیبی از گویش‌های مردم فارس و کرمان می‌باشد. شهر هرات در محل یک چهار راه مواصلاتی واقع گردیده که از شمال به شهرستان مروست و از طرف شرق به

شهرستان شهربابک استان کرمان و از غرب به شهرستانهای سرچهان و بختگان در استان فارس و از طرف جنوب به شهرستان نیریز استان فارس ارتباط دارد.

این شهرستان در جنوبی‌ترین نقطه استان یزد و حد فاصل استان‌های کرمان و فارس می‌باشد. شهر هرات مرکز شهرستان در ۷۲ کیلومتری شهر شهربابک و ۲۴۰ کیلومتری شهر یزد با ارتفاع ۱۶۰۰ متر از سطح دریا قرار گرفته‌است. این شهرستان به لحاظ موقعیت جغرافیایی خود و هم‌جواری با استان‌های فارس و کرمان از نظر قومی و فرهنگی دارای ویژگی‌های خاص خود می‌باشد. افزون‌بر این باعث مهاجرپذیری و رشد فرهنگ‌های گوناگونی شده‌است، به گونه‌ای که امروزه در شهرستان خاتم آمیزه‌ای از فرهنگ مردم کرمان و فارس مشاهده می‌شود.

محور هرات - شهربابک بطول ۷۲ کیلومتر ارتباط مرکز شهرستان را به شهرستان شهربابک برقرار و در ادامه بطول ۹۶ کیلومتر به شهرستان سیرجان متصل می‌شود.

شهرستان سیرجان در غرب استان کرمان و در دشتی وسیع قرار دارد. دو رشته کوه از ارتفاعات زاگرس در قسمت شرقی و غربی این شهرستان کشیده شده و دشت وسیع سیرجان که ۱۸۴۸۱ کیلومتر مربع مساحت دارد، در فاصله این دو رشته کوه گسترده شده است. همچنین این شهرستان در موقعیت ۵۵ درجه و ۳۲ دقیقه طول شرقی و ۲۹ درجه و ۲۵ دقیقه عرض شمالی واقع شده و ارتفاع آن از سطح دریا ۱۷۳۵ متر است. شهر سیرجان مرکز شهرستان سیرجان می‌باشد و شش شهر «پاریز، زیدآباد، هماشهر، بلورد، خواجه شهر و نجف شهر» از جمله شهرهای اقماری این شهرستان محسوب می‌شوند. سیرجان از شمال به شهرستان‌های کرمان و رفسنجان، از جنوب به بافت و حاجی آباد، از مشرق به شهرستان‌های بم و کرمان و از مغرب به نیریز فارس محدود است. جمعیت شهرستان بر پایه سرشماری سال ۹۵ برابر با ۳۲۴۱۰۳ نفر است که ۲۴۶،۳۰۸ نفر در نقاط شهری و ۷۷،۷۸۵ نفر در مناطق روستایی و ۹۰۹ نفر به صورت غیرساکن زندگی می‌کنند. سیرجان به لحاظ جمعیت شهری پس از مرکز استان، دومین شهر پرجمعیت استان کرمان است.

شکل (۱) کروکی محور هرات-شهر بابک-سیرجان در شبکه‌ی حمل و نقل استان و محورهای موازی آن را نشان می‌دهد.

۲- سوابق مطالعاتی محور

تاکنون سوابق مطالعاتی ندارد.

۳- وضعیت اعتباری محور در بودجه طرح‌های ملی و استانی

طرح مذکور فاقد ردیف اعتباری می‌باشد.

۴- مشخصات هندسی، توپوگرافی، هیدرولوژی و زمین شناسی محور

شهرستان خاتم با وسعت ۳۰۸۷ کیلومتر مربع در مختصات ۳۱ درجه و ۳۰ دقیقه تا ۳۹ درجه و ۳۲ دقیقه عرض شمالی و ۵۴ درجه و ۴۰ دقیقه طول شرقی واقع گردیده‌است. این شهرستان از شمال با شهرستان مروست، از شرق با شهرستان شهر بابک استان کرمان، از غرب با شهرستان‌های سرچهان و بختگان استان فارس و از جنوب با شهرستان نی ریز استان فارس همسایه است و در مسیر در حال احداث بزرگراه مهریز نی ریز واقع شده است. در جنوبی ترین نقطه استان یزد، در شهرستان خاتم، رودخانه ای به نام 'نهر مسیح' وجود دارد که شاه‌رگ حیاتی این شهرستان می باشد و یکی از پنج منطقه نمونه گردشگری کشور به شمار می رود. نهر

مسیح خاتم ، تنها رودخانه دائمی استان یزد است که سرچشمه نهر مسیح و پارک جنگی آن که در فاصله ۵ کیلومتری جنوب شرقی هرات، واقع در شهرستان خاتم، ۳۲۰ لیتر در ثانیه از آن سرچشمه و از قلب این شهر عبور می کند. نه تنها یکی از پنج منطقه نمونه گردشگری، بلکه هفتمین میراث ارزشمند طبیعی ثبت شده در فهرست آثار ملی طبیعی کشور می باشد، که عمر آن به دوره اول زمین شناسی، یعنی دوره کواترن می رسد. شهر هرات مرکز شهرستان خاتم که در جنوبی ترین نقطه استان یزد، میان استان فارس و استان کرمان قرار دارد و نکته قابل توجه اینکه این چشمه یکی از پرآب ترین چشمه های استان یزد است. شهر هرات در فاصله ۲۴۰ کیلومتری جنوب یزد واقع شده است. شهرستان خاتم، در منطقه ای کویری واقع شده است. این شهرستان، دارای آب و هوایی گرم و خشک است. شهرستان خاتم دارای کوه های متعددی است. از جمله این کوه ها، می توان به کوه های خاتم، کوه های ابرکوه و کوه های نی ریز اشاره کرد. شهرستان خاتم، دارای رودخانه های متعددی است. از جمله این رودخانه ها، می توان به رودخانه شور، رودخانه خاتم و رودخانه نی ریز اشاره کرد. شهرستان خاتم، دارای آب و هوای گرم و خشک است. میانگین دمای سالانه این شهرستان، ۲۵ درجه سانتی گراد است . در شهرستان سیرجان دو رشته کوه در امتداد چین خوردگی های زاگرس وجود دارد. رشته کوه های شرقی سیرجان که از جنوب یزد و شمال شرقی سیرجان می گذرد و شامل ارتفاعات کوه پنج با ارتفاع ۳۰۶۴ متر، چهل تن، بید خوان و لاله زار است. در جنوب این رشته کوه نیز دشت سیرجان و شهر بابک واقع شده است.

رشته کوه های غربی سیرجان نیز که دنباله کوه های زاگرس هستند، از جنوب غربی سیرجان می گذرند که شامل کوه های خواجهویی و قطرو است. این کوه ها حد فاصل دشت سیرجان و دشت قطرو هستند. سیرجان بر روی مرتفع ترین دشت داخلی ایران به نام دشت ابراهیم آباد قرار گرفته و حداقل ۱۷۱۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد. دشت سیرجان دشت بسیار حاصلخیزی است و خاک بسیار مناسبی برای کشاورزی دارد؛ همینطور این دشت منطقه بسیار پر آبی می باشد و تعداد "قنات های" سیرجان بسیارند.

دریاچه نمک سیرجان در فاصله ۳۰ کیلومتری غرب شهر سیرجان واقع در استان کرمان می باشد. طول این دریاچه در حدود ۵۰ کیلومتر و عرض آن در قسمت میانی برابر با ۲۰ کیلومتر می باشد که هر چه در جهت شمال یا جنوب آن حرکت کنید از عرض آن کاسته می شود. این دریاچه تاثیر بسزایی در تعدیل دمای سیرجان

دارد. سیرجان یک منطقه کوهستانی در شمال، یک منطقه کوهستانی در شرق و شمال شرق و یک منطقه کوهستانی در غرب و جنوب غربی منطقه دارد. موقعیت ژئولوژیک زمین‌شناسی سیرجان در کشور بی‌نظیر است. آب و هوای شهرستان سیرجان نیمه بیابانی است. در تابستان نسبتاً گرم و خشک، در زمستان سرد و در بهار همراه با بارندگی‌های پراکنده است. منشا اصلی بارندگی‌های این شهرستان، توده هوای غربی و اثر هوای مرطوب اقیانوس هند است. بیشتر رودخانه‌های شهر سیرجان فصلی و سیلابی هستند. میزان بارندگی این شهرستان در سال‌های معمولی ۱۵۵ میلی‌متر است. اما آب و هوای بیابانی و نیمه بیابانی سیرجان و کمی ریزش باران و بادهای موسمی و گاه اختلاف شدید درجه حرارت، باعث عدم پوشش گیاهی ممتد در این منطقه شده است. پوشش مناطق کوهستانی سیرجان را اغلب درختانی مانند بنه و درختچه‌های بادام کوهی (بادام بش)، ارچن، زارچ (زرشک)، کوشتک، تربنگ و بوته‌هایی مانند عسلان (سریشو)، خار (درمون) تشکیل می‌دهند.

شکل ۱- تصویر هوایی شهر هرات و سیرجان و محور مورد مطالعه

۵- ترافیک

موجودیت یک راه با ترافیک آن قابل توجه می‌باشد و بطور کلی، ترافیک بعنوان یک تقاضا، تعیین کننده میزان عرضه و بعبارت دیگر، راه و مشخصات آن می‌باشد. وضعیت ترافیکی محور موجود براساس آمار و اطلاعات

اخذ شده از اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان یزد برای چند سال متوالی در جدول زیر آورده شده است.

سال ۱۴۰۰				
نام محور	رفت یا برگشت	متوسط تردد ساعتی	متوسط تردد روزانه (ADT)	درصد وسیله نقلیه سنگین
هرات - شهر بابک	رفت	۵۷	۱۳۸۷	۳۵
شهر بابک - هرات	برگشت	۶۷	۱۶۰۷	۳۶

سال ۱۴۰۱				
نام محور	رفت یا برگشت	متوسط تردد ساعتی	متوسط تردد روزانه (ADT)	درصد وسیله نقلیه سنگین
هرات - شهر بابک	رفت	۷۳	۱۷۴۴	31
شهر بابک - هرات	برگشت	۸۶	۲۰۵۲	۳۳

سال ۱۴۰۲				
نام محور	رفت یا برگشت	متوسط تردد ساعتی	متوسط تردد روزانه (ADT)	درصد وسیله نقلیه سنگین
هرات - شهر بابک	رفت	۷۸	۱۸۷۲	۳۵
شهر بابک - هرات	برگشت	۷۲	۱۷۰۸	۳۹

سال ۱۴۰۳				
نام محور	رفت یا برگشت	متوسط تردد ساعتی	متوسط تردد روزانه (ADT)	درصد وسیله نقلیه سنگین
هرات - شهر بابک	رفت	۸۴	۲۰۲۰	۳۶
شهر بابک - هرات	برگشت	۷۸	۱۸۸۰	۴۰

سال ۱۴۰۴ مردادماه				
نام محور	رفت یا برگشت	متوسط تردد ساعتی	متوسط تردد روزانه (ADT)	درصد وسیله نقلیه سنگین
هرات - شهر بابک	رفت	۹۴	۲۲۴۸	۲۹
شهر بابک - هرات	برگشت	۹۳	۲۲۴۰	۲۹

جدول ۱: آمار ترافیک روزانه محورها

۶- اولویت طرح در شبکه حمل و نقل استانی و ملی

این طرح با هدف تسهیل تردد، کاهش تراکم ترافیک، توسعه اقتصادی، صنعتی و کشاورزی، افزایش ایمنی تردد، کاهش زمان سفر و کاهش مصرف سوخت از شهرستان خاتم به شهرستان سیرجان و باعث تسهیل در امر حمل و نقل و ارتقاء ایمنی راه از جنوب کشور به استانهای اصفهان و شمالی و غربی کشور می گردد. نام استان یزد با صنعت و فعالیتهای تولیدی و صنعتی همراه بوده و صنعتگران این استان از گذشتههای دور در تأمین کالاهای مورد نیاز کشور نقش شاخص و قابل توجهی داشتهاند. مزیتهای نسبی استان از جمله قرار گرفتن در مرکز کشور و امکانات زیربنایی و خدمات مناسب در زمینه راه، راه آهن، فرودگاه، انرژی، مخابرات و غیره بستر مناسب برای توسعه صنعت در استان را فراهم نموده است. به طور کلی صنعت غالب در استان یزد از گذشته صنایع نساجی بوده ولیکن با توسعه صنعت به ویژه از ابتدای برنامه اول توسعه تاکنون تقریباً در اغلب شاخههای صنعت مانند کاشی و سرامیک، سیم و کابل و صنایع فلزی، واحدهای قابل توجهی در استان به بهره برداری رسیده و مشغول فعالیت می باشند، که دسترسی به راه های هموار و ایمن با بهبود برقراری ارتباط این شهرستان با مرکز استان و شهرستان های همجوار نقش بسزایی را در جذب سرمایه گذار و رشد اقتصادی منطقه به همراه خواهد داشت. توسعه راه های ارتباطی در این منطقه نقش مهمی در جابجایی محصولات تولیدی و کشاورزی به بازار مصرف دارد.

۷- ابنیه فنی مورد نیاز جهت اجرای طرح

۸- در احداث این راه نیاز به احداث حدود ۶۰ ابنیه فنی در طول ۱۳۶ کیلومتر مسیر با دهانه های

متفاوت ۲، ۳، ۴ و ۶ متری می باشد.

۹- برآورد هزینه اجرای طرح

هزینه اجرای ۱۳۶ کیلومتر مسیر بر اساس فهرست بهای راه و باند فرودگاه سال ۱۴۰۴ به صورت تقریبی ۵۴۴۰۰ میلیارد ریال برآورد می گردد.

نتیجه گیری

محور هرات - سیرجان بطول ۱۳۶ کیلومتر ارتباط مرکز شهرستان را به شهرستان سیرجان برقرار می نماید. شهرستان خاتم در محل یک چهار راه مواصلاتی واقع گردیده شده است. با توجه به قرارگرفتن این راه در مرکزیت راههای ارتباطی استانهای کرمان، فارس و یزد، احداث این راه بطول ۱۳۶ کیلومتر از هرات تا سیرجان (گزینه ۱) باعث کوتاه شدن ۳۲ کیلومتر مسافت نسبت به مسیر هرات - شهربابک - سیرجان و یا با بهسازی و احداث ۱۴۸ کیلومتر (گزینه ۲) از مسیر روستاهای چهگوییه و ناصریه باعث کاهش ۲۰ کیلومتر مسافت نسبت به مسیر هرات - شهربابک - سیرجان خواهد شد. در نتیجه زمان سفر از شهرستان خاتم به شهرستان سیرجان کاهش می یابد و باعث تسهیل در امر حمل و نقل و ارتقاء ایمنی راه از جنوب کشور به استانهای اصفهان و شمالی و غربی کشور می گردد.

این مسیر کمک قابل توجهی به هدایت اصولی ترافیک و کاهش تصادفات و سوانح رانندگی رخ به رخ، خواهد داشت. خلاصه هدف گذاری طرح در زیر آورده شده است.

- ✓ بهبود شبکه ارتباطی موجود
- ✓ کاهش زمان سفر
- ✓ کاهش مصرف سوخت و آلودگی زیست محیطی
- ✓ کاهش آمار تصادفات
- ✓ افزایش مشخصات و ایمنی محورهای سطح منطقه
- ✓ تسهیل و بهبود جابجایی کالا و خدمات